

Огляд активності суб'єктів первинного фінансового моніторингу у II кварталі 2010 року

Аналіз ефективності заходів проводився за видами суб'єктів первинного фінансового моніторингу та у розрізі регіонів. За базові дані прийнято значення показників II кварталу 2009 року.

Інтегрована оцінка ефективності здійснювалась як з врахуванням загальних тенденцій, так і по встановленим показникам для кожної категорії суб'єктів первинного фінансового моніторингу, за наступними напрямками:

- повнота залучення суб'єктів первинного фінансового моніторингу до виконання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу;
- обсяг та якість отриманої Держфінмоніторингом інформації щодо повідомлень про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу;
- обсяги порушень суб'єктами первинного фінансового моніторингу законодавства у сфері фінансового моніторингу.

На основі результативних показників діяльності з запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму кожного з видів суб'єктів первинного фінансового моніторингу з'ясовано наступне.

I. Банківський сектор

В основу аналізу результативних показників діяльності банківських установ та розрахунків показників ефективності у II кварталі 2010 року в порівнянні з II кварталом 2009 року були покладені такі базові критерії, як залучення до виконання вимог законодавства суб'єктів первинного фінансового моніторингу, зобов'язаних проводити фінансовий моніторинг; методичне забезпечення роботи суб'єктів первинного фінансового моніторингу з метою отримання повної та якісної інформації про фінансові операції; ефективність виконання суб'єктами первинного фінансового моніторингу своїх обов'язків.

На підставі аналізу з'ясовано наступне.

Загальна кількість суб'єктів первинного фінансового моніторингу – банків та їх відокремлених підрозділів, внесених до реєстру СПФМ станом на 01.07.2010, складала **1122** установ. Протягом II кварталу 2010 року кількість суб'єктів первинного фінансового моніторингу – банківських установ та їх відокремлених підрозділів у порівнянні із I кварталом 2010 року зменшилась на 56, головним чином, у зв'язку з процесами реорганізації балансових філій у безбалансові відділення банків.

Однією із головних характеристик ефективності заходів, що вживаються суб'єктами первинного фінансового моніторингу, є кількість та якість надісланих фінансових операцій у повідомленнях, що стали об'єктом фінансового моніторингу.

У II кварталі 2010 року питома вага фінансових операцій у повідомленнях від банків складала **97,04% в загальній кількості наданих до Держфінмоніторингу фінансових операцій у повідомленнях** суб'єктів первинного фінансового моніторингу, залишилася сталою у порівнянні з попереднім періодом.

Загальний обсяг фінансових операцій у повідомленнях банківських установ, що були взяті на облік у II кварталі 2010 року (звітний період), у порівнянні з II кварталом 2009 року (базовий період) збільшився на 4,9%. Переважна більшість інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, надіслана банківськими установами з ознаками обов'язкового фінансового моніторингу (154960), що у 3 рази більше, ніж з ознаками внутрішнього фінансового моніторингу (50607).

Кількість наданих Держфінмоніторингу банками у звітному періоді фінансових операцій у повідомленнях збільшилась в порівнянні з II кварталом 2009 року майже на 6,4%, але у порівнянні з I кварталом 2010 року, спостерігається зменшення активності банківських установ майже на 22%.

Розподіл кількості фінансових операцій у повідомленнях у розрізі регіонів представлений в таблиці 1 до неї.

Таблиця 1.

Регіон	Кількість взятих на облік фінансових операцій у II кварталі 2010р., шт.	%
м.Київ та Київська обл.	84305	40,82
Одеська обл.	17262	8,36
Донецька обл.	16044	7,77
Дніпропетровська обл.	15515	7,51
Харківська обл.	12311	5,96
Львівська обл.	9987	4,84
АР Крим та м. Севастополь	6795	3,29
Луганська обл.	6442	3,12
Запорізька обл.	5415	2,62
Полтавська обл.	4384	2,12

Хмельницька обл.	3810	1,84
Миколаївська обл.	2994	1,45
Вінницька обл.	2788	1,35
Херсонська обл.	2239	1,08
Івано-Франківська обл.	2102	1,02
Закарпатська обл.	1906	0,92
Чернівецька обл.	1658	0,80
Волинська обл.	1637	0,79
Черкаська обл.	1591	0,77
Сумська обл.	1388	0,67
Кіровоградська обл.	1279	0,62
Чернігівська обл.	1276	0,62
Рівненська обл.	1176	0,57
Тернопільська обл.	1170	0,57
Житомирська обл.	1073	0,52

Як видно з таблиці 1, у II кварталі 2010 року 40,82% фінансових операцій у повідомленнях були надані установами банківського сектору м. Києва та Київської області. Значну частку інформації про фінансові операції надавали банки Одеської, Донецької, Дніпропетровської та Харківської областей, які спільно надали 29,6% від загальної кількості повідомлень. Кількість фінансових операцій наданих банківськими установами м. Києва і Київської в II кварталі 2010 року в порівнянні з I кварталом поточного року збільшилась на 1,06%, а по Донецькій області - зменшилась на 1,59%.

Протягом II кварталу 2010 року питома вага взятих на облік фінансових операцій у повідомленнях, які надавались банками без помилок, склала 99,49%, що на 1,81% більше зазначеного показника II кварталу 2009 року.

Інформація щодо частки фінансових операцій, наданих з помилками у II кварталі 2010 року в розрізі регіонів наведена в таблиці 2.

Таблиця 2.

Регіон	Частка фінансових операцій, наданих з помилками у II кварталі 2010 року, %
Харківська обл.	2,51
Черкаська обл.	1,00
м.Київ та Київська обл.	0,88
Кіровоградська обл.	0,78
Чернівецька обл.	0,60
Одеська обл.	0,54
Івано-Франківська обл.	0,43
Сумська обл.	0,43
Херсонська обл.	0,40
Львівська обл.	0,38
Донецька обл.	0,37
Дніпропетровська обл.	0,37
Закарпатська обл.	0,31
Запорізька обл.	0,29
Житомирська обл.	0,28
Хмельницька обл.	0,26
Луганська обл.	0,22
Тернопільська обл.	0,17
Чернігівська обл.	0,16
АР Крим та м. Севастополь	0,13
Волинська обл.	0,12
Вінницька обл.	0,11
Миколаївська обл.	0,10
Полтавська обл.	0,09
Рівненська обл.	0,00

Проведений аналіз обсягу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, інформація про які надана банками Держфінмоніторингу, свідчить про збільшення їх кількості.

Так, протягом II кварталу 2010 року банками було надіслано на 20378 фінансових операції більше, ніж в I кварталі 2010 року.

В той же час, позитивним показником є те, що при збільшенні у II кварталі 2010 року, в порівнянні з попереднім кварталом на 10,9% кількості фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, інформація про які надана банківськими установами, кількість фінансових операцій, наданих з помилками зменшилась на 75,7%.

В рамках роботи по виявленню порушень у II кварталі 2010 року було зафіксовано 12 випадків можливого несвоєчасного подання банками фінансових операцій у повідомленнях.

II. Небанківський сектор

Загальний показник ефективності заходів, що вживалися небанківськими установами у II кварталі 2010 року має позитивну динаміку.

В той же час, в умовах загального спаду ділової активності під впливом триваючої фінансової кризи, зафіксоване зменшення окремих важливих показників діяльності цієї категорії СПФМ.

Тенденції по окремим показникам свідчать про наступне:

1. З початку діяльності станом на 01.07.2010 до Держфінмоніторингу Картку реєстрації направили 4294 суб'єктів первинного фінансового моніторингу, **що більше на 1,5%** в порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

Всього, разом з відокремленими підрозділами, до Комітету направлено 10355 Карток реєстрації, **що менше на 9,6 %**, ніж станом на 01.07.2009.

2. У II кварталі 2010 року загальна кількість направлених від небанківського сектору СПФМ до Держфінмоніторингу фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, **збільшилась на 4,3 %** порівняно з II кварталом 2009 року, з 6286 до 6558 фінансових операцій, за рахунок збільшення кількості фінансових операцій від:

- ломбардів – на 87 %;
- страхових брокерів – на 67,9 %;
- підприємств, що здійснюють організацію лотерей – на 21,1 %;
- страхових установ - на 5,4 %.

3. У II кварталі 2010 року у небанківському секторі спостерігалось **зменшення на 14 %** порівняно з II кварталом 2009 року кількості СПФМ, що подають до Держфінмоніторингу повідомлення про фінансові операції (з 392 СПФМ у II кварталі 2009 року до 344 СПФМ у II кварталі 2010 року) за рахунок зменшення кількості наступних категорій СПФМ:

- професійних учасників ринку цінних паперів – на 26,5 %;
- страхових установ – на 13,2 %.

4. Кількість фінансових операцій у II кварталі 2010 року, що взяті на облік, **збільшилась** порівняно з II кварталом 2009 року **на 5,4 %**, з 5738 до 6048 фінансових операцій.

Питома вага фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, поданих у II кварталі 2010 року наступними видами СПФМ становить:

- страхові установи – 79,1 %;
- професійні учасники ринку цінних паперів – 13,5 %;
- страхові брокери – 2,2 %;
- підприємства, що здійснюють організацію лотерей – 1,8 %;
- ломбарди – 0,2 %;
- кредитні спілки – 0,01 %;
- інші фінансові установи – 1,49 %;
- інші нефінансові установи – 1,7.

5. Кількість суб'єктів, що подають інформацію в електронному вигляді у II кварталі 2010 року **зменшилась на 10,6 %**, порівняно з II кварталом 2009 року (із 220 СПФМ у II кварталі 2009 року до 199 СПФМ у II кварталі 2010 року).

У II кварталі 2010 році інформацію про фінансові операції в електронному вигляді подавали:

- 138 страхових установ (із 219, що подавали інформацію);
- 50 професійних учасників ринку цінних паперів (із 98, що подавали інформацію);
- 4 страхових брокерів (із 8, що подавали інформацію);
- 2 ломбарди (із 7, що подавали інформацію);
- 2 підприємства, що здійснюють організацію лотерей (із 3, що подавали інформацію);
- 3 інших СПФМ.

6. У II кварталі 2010 року кількість фінансових операцій, що взяті на облік та подані в електронному вигляді **збільшилась** порівняно з II кварталом 2009 року **на 10,3 %**, з 4848 до 5345 фінансових операцій.

Питома вага фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, поданих в електронному вигляді у II кварталі 2010 року наступними видами СПФМ становить:

- страхові установи - 80,1 %;
- професійні учасники ринку цінних паперів - 12,8 %;
- підприємства, що здійснюють організацію лотерей - 2 %;
- страхові брокери - 1,6 %;
- ломбарди - 0,1 %;
- інші фінансові установи - 1,6 %;
- інші не фінансові установи - 1,8 %.

7. Питома вага фінансових операцій, що підлягають внутрішньому фінансовому моніторингу від загальної кількості поданих у II кварталі 2010 року складає 10,7 %, що менше на 3 % ніж у II кварталі 2009 року.

8. У II кварталі 2010 року питома вага фінансових операцій з помилками склала 7,8 % від загальної кількості поданих за цей період фінансових операцій та **зменшилась на 0,9 %** порівняно з аналогічним періодом минулого року.

9. Кількість несвоечасно поданих до Держфінмоніторингу фінансових операцій у II кварталі 2010 року становила 15 фінансових операцій та **зменшилась** порівняно з аналогічним періодом минулого року **в 2,2 рази**.

Кількість СПФМ, що несвоечасно подали фінансові операції в II кварталі 2010 року становила 5 СПФМ.

В той же час, кількість несвоечасно зареєстрованих фінансових операцій у II кварталі 2010 року становила 120 фінансових операцій та **зменшилась** порівняно з I кварталом 2010 року **в 2,6 разів**.

Кількість СПФМ, що несвоечасно зареєстрували фінансові операції в II кварталі 2010 року становила 53 СПФМ.

10. Протягом II кварталу 2010 року уповноваженими особами Департаменту взаємодії, в межах компетенції, складено та направлено до суду 17 протоколів про адміністративні правопорушення на посадових осіб суб'єктів первинного фінансового моніторингу-небанківських установ за випадками несвоечасного подання (реєстрації) повідомлень про фінансові операції, що підлягають обов'язковому фінансовому моніторингу.

За результатами розгляду судами прийняті по 4 протоколах рішення про застосування до винних осіб адміністративних штрафів на суму 3400 грн., по 1 протоколу судом винесено рішення про закриття провадження у зв'язку із закінченням строків для притягнення посадової особи до відповідальності, 12 протоколів залишається на розгляді у суді.

Регіональний вимір

За результатами підрахунку основних результативних показників діяльності СПФМ у II кварталі 2010 року в областях встановлено наступне.

Найбільший відсоток зареєстрованих в ІАС Держфінмоніторингу України суб'єктів первинного фінансового моніторингу у порівнянні із загальною кількістю СПФМ, зареєстрованих у реєстрах державних органів та органів ліцензування, досягнуто у наступних областях:

- Запорізька - 100 %;
- Хмельницька - 100 %;
- Черкаська - 99,7%;
- Тернопільська - 99,4 %;
- Миколаївська - 99,2 %;
- Київська - 99 %;
- Полтавська - 98,9 %;
- Чернівецька - 98,2%;
- Луганська - 98 %;
- АР Крим - 97,7 %;
- Житомирська - 96,8 %
- Дніпропетровська - 96,1 %.

Водночас, найменший показник кількості зареєстрованих в ІАС Держфінмоніторингу суб'єктів первинного фінансового моніторингу у порівнянні із загальною кількістю суб'єктів господарювання, зареєстрованих у реєстрах державних органів та органів ліцензування, мають Херсонська (94 %), Львівська (93,8 %) та Харківська (87,4 %) області.

У звітному періоді найбільша кількість фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, надійшла від небанківських установ м. Києва - 55 % від їх загальної кількості.

Водночас, питома частка поданих суб'єктами інших областей фінансових операцій у їх загальній кількості становить:

- Донецька – 16,3 %;
- Дніпропетровська – 9,1 %;
- Харківська – 5,6 %;
- Полтавська – 3,4 %;
- Одеська – 3,1 %;
- Запорізька – 2 %;
- Сумська – 1,9 %.

Разом з тим, у II кварталі 2010 року не взято на облік жодного повідомлення про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, від суб'єктів первинного фінансового моніторингу небанківського сектору, які розташовані у Волинській, Закарпатській, Кіровоградській та Хмельницькій областях.

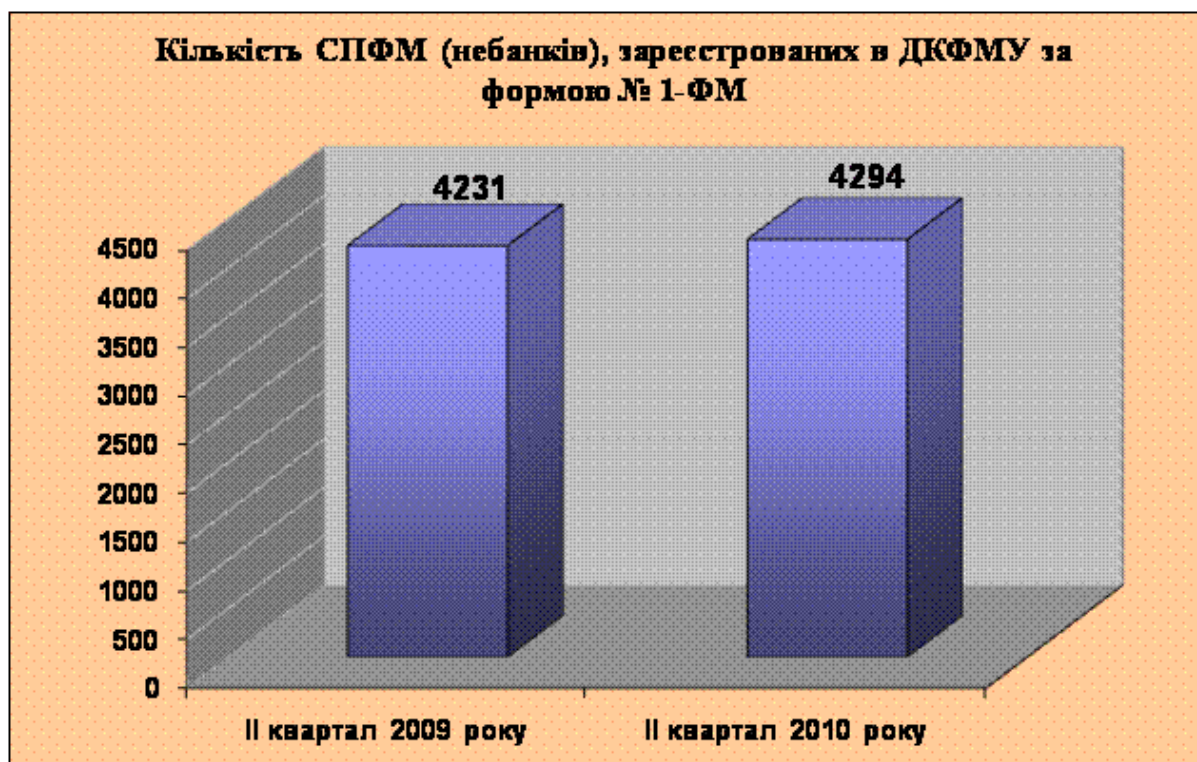
Найбільша кількість небанківських установ та їх відокремлених підрозділів, що у II кварталі 2010 року подавали до Держфінмоніторингу інформацію про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, зареєстрована в м. Києві – 188, що становить 54,7 %, від загальної кількості усіх СПФМ в регіонах, що подавали інформацію до Комітету.

Водночас, питома вага небанківських установ (разом з відокремленими підрозділами) інших областей, що у звітному періоді подали інформацію про фінансові операції, коливається в межах від 0,3 % до 8,1 % від загальної кількості СПФМ, що подавали повідомлення.

У II кварталі 2010 року найбільший відсоток СПФМ - небанківських установ, що подавали інформацію про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, був зафіксований у м. Києві (8,5 % від загальної кількості СПФМ та їх відокремлених підрозділів у м. Києві).

Водночас, питома вага кількості СПФМ та їх відокремлених підрозділів інших областей, що подавали інформацію про фінансові операції від їх загальної кількості становить: в Сумській області – 5,5 %; Донецькій - 3,4 %, Полтавській - 3,2 %, Харківській – 3,1 %, Одеській – 2,7%; Запорізькій – 2,4 %; Дніпропетровській – 2,3%; Миколаївській – 2,1 %.

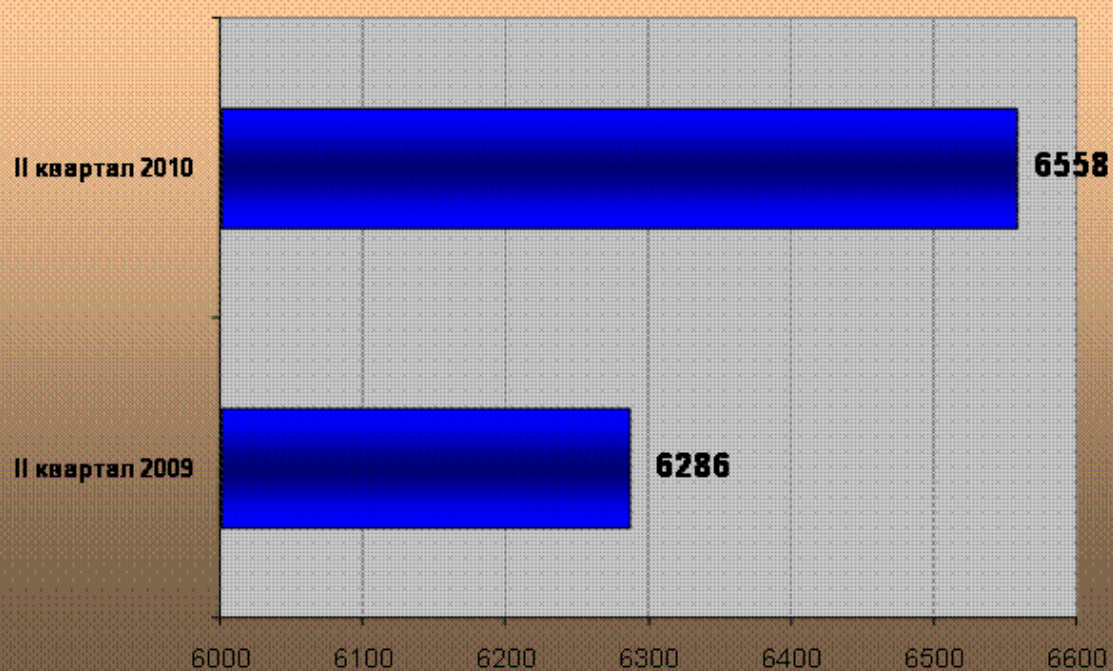
Діаграми, що характеризують вжиті СПФМ - небанківськими установами у II кварталі 2010 року заходи для запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів і фінансуванню тероризму

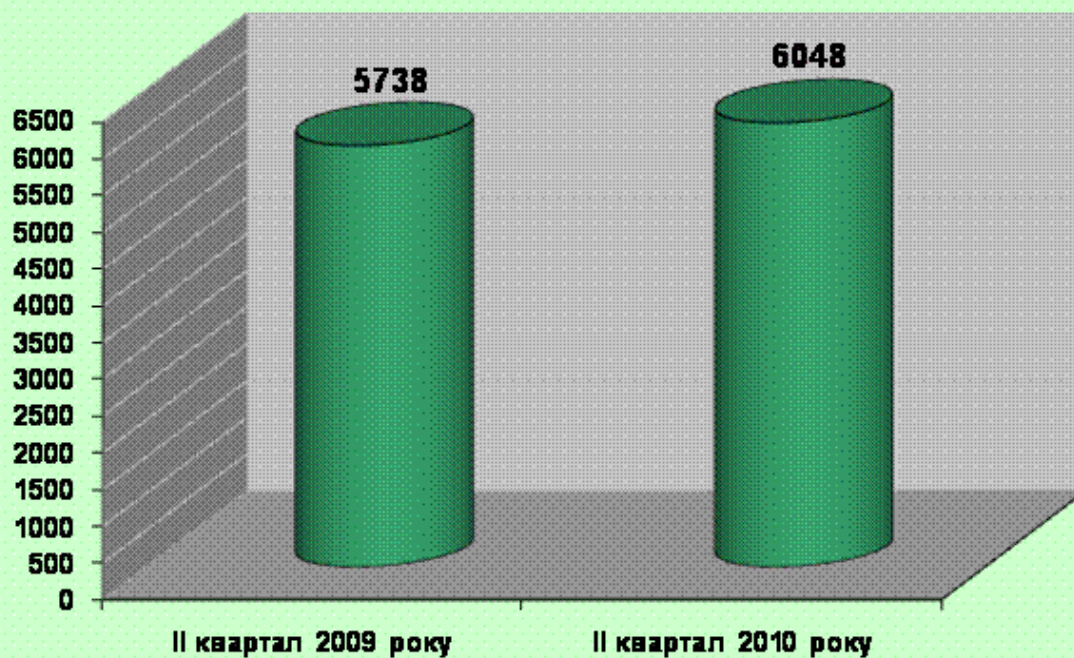
**Кількість СПФМ (небанків), що надавали до ДКФМУ
повідомлення про фінансові операції**

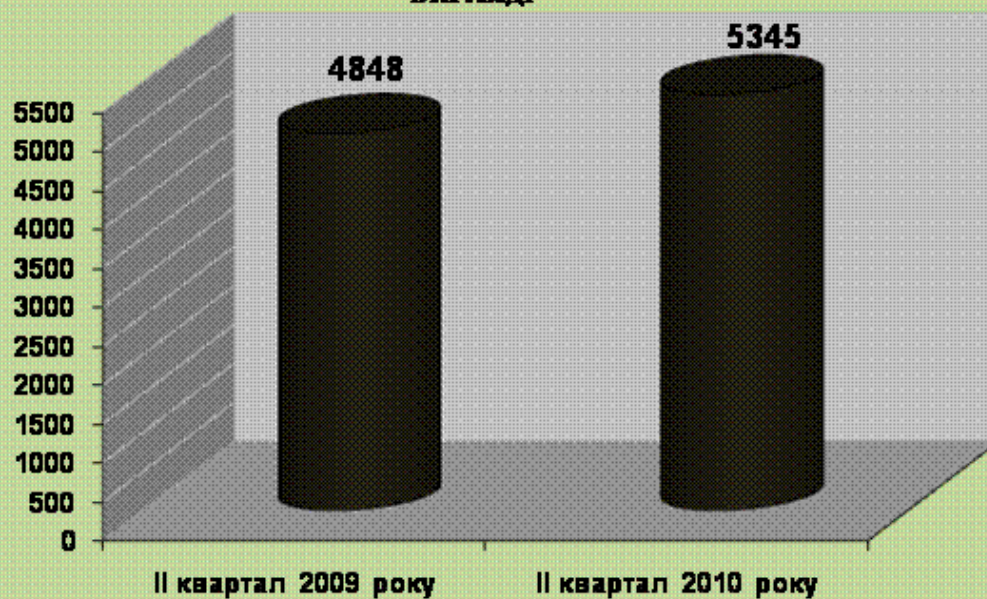
**Кількість фінансових операцій, що надійшли до
ДКФМУ від СПФМ (небанків)**

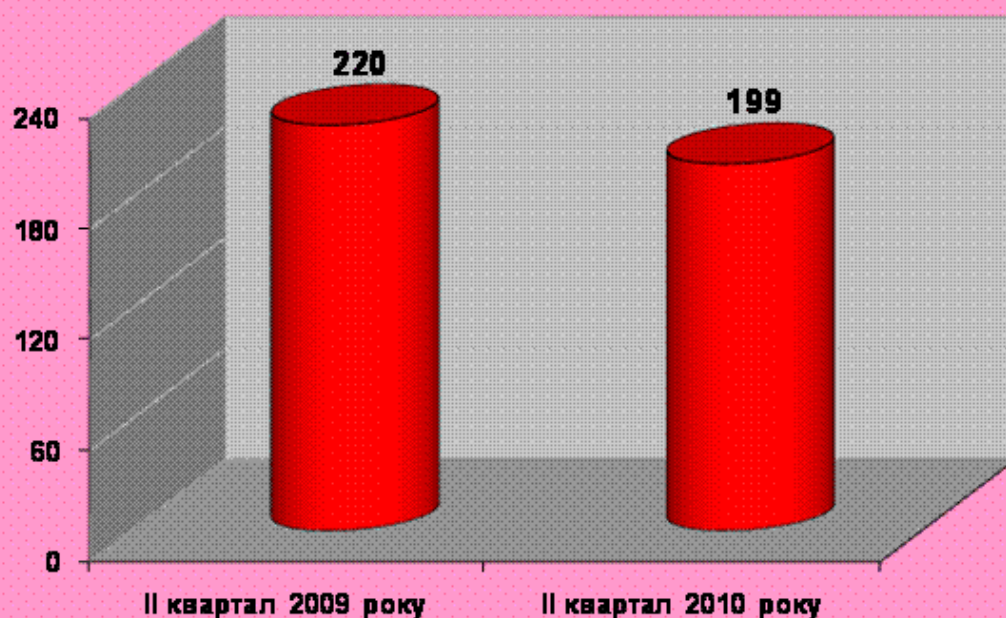
Кількість взятих на облік фінансових операцій, отриманих від СПФМ (небанків)

Кількість фінансових операцій, що надійшли від СПФМ (небанків) та взяті на облік в електронному вигляді

**Кількість СПФМ (небанків), що подають повідомлення
про фінансові операції в електронному вигляді**

**Кількість повідомлень від СПФМ (небанків) за ознаками
внутрішнього та обов'язкового фінансового моніторингу**

